

İş Dünyasında Kadın Olmak

Onlar için hayat zaten zorken iş dünyasında ekstra çaba göstermeleri gerekiyor

Galatasaray Üniversitesi'nde sosyoloji lisansı yapan Deniz Bağrıaçık, "Toplumsal Cinsiyet" alanındaki yüksek lisansını ve ekonomi ve çalışma sosyolojisi oryantasyonunu tamamlayarak Cenevre Üniversitesi'nden mezun oldu. Cenevre'de bankacılık, New York ve İstanbul'da gazetecilik yaptı. Şu an ise Sorbonne'da Sürdürülebilir Kalkınma alanında doktorasına devam ediyor. Yani hem akademik dünyada hem pratikte kadının iş dünyasının neresinde durduğunu gayet iyi gözlemledi. Geçtiğimiz yıl yaz aylarında Yapı Kredi Yayınlarından çıkan, Sorsana Bizi Sevmiş mi? adlı kitabında, yabancıyı küçümsemek ya da onu aşırı yüceltmek arasında gidip gelen Türk toplumunun fotoğrafını çekti. Kitap içerisinde yabancıların gözünden Türk kadınının iş dünyasındaki yerine de göz attı. Genç sosyolog ve yazarla Türkiye'de kadın olmayı ve iş dünyasının kadına bakışını konuştuk.

Kadınlar işte de normal hayatta olduğu gibi cinsiyetlerinden ötürü zorluklarla karşılaşılıyorlar mı? Özellikle Türkiye için soruyorum.

Kesinlikle. İnsan faktörü her yerde aynı, ama bazı yerlerde kurallar ve normlar var ve o normların dışına isterseniz de çıkamıyorsunuz. Türkiye'de müthiş bir mobbing var. Kadınlar da bunun içinde. Bu mobbingin birkaç yönü var. İyi eğitilmiş kadın her iki cinsiyet için de tehdit olarak görülebiliyor. Alta çalışan kadına destek olmak yerine, köstek olmak tercih ediliyor. "Ya yerimi alırsa?" korkusu oldukça baskın. Kadınlar kendini zaten fazlasıyla sorguluyor. İş dünyasında da bu değişiyor.

Kadınlarda çok fazla bir bölünmüşlük var. Ailenin bütün yükü kadınların üzerinde ve o yükü iş masasına oturuyor kadın. Yazdığım kitapta Türk kadınının aslında ne kadar iyi eğitilmiş olduğunu altı çiziliyor. Ama annesi halen kocasına karşı olan sorumluluklarını hatırlatıyor. Master yapmış, iyi bir işi var. Ama bunlar yeterli olmuyor. Buna dikkat çeken Yunan bir kadın. Bekarsa, mutlaka hayatında biri olması lazım. Evliyse kocasını mutlu etmek zorunda. Sonuç olarak bu da kadınların çoğunu depresyona sürüklüyor.

Ailenin yükümlüğünü alması, iş dünyasında kadınların daha hızlı yükselmesinin önüne geçiyor mu?

Kadınlar eğitim alıyor ve bu konuda çok istekli. Eğitim var ama kadın kariyer planlarını yaparken ailesini göz önünde bulundurma zorunluluğu hissediyor. Bir ailesi ya da çocuğu olmasa bile kariyer hedeflerini, ileride ailesinin ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak belirliyor. Yani cumartesi günleri çalışmayacağı ya da dört gün çalışacağı işleri tercih ediyor. Bu da onun iş dünyasında daha yavaş yükselmesine neden oluyor. "Bir gün evlenirim" fikriyle iş seçimi yapıyor. Sadece Türkiye'de değil, dünyada da aile bazen iş hayatının önüne geçebiliyor. Erkeklerde ise böyle bir durum yok. Onlar kariyere daha odaklı. Örneğin bir iş adamına "Çocuklarınıza nasıl vakit ayırıyorsunuz?" diye sorulmaz, ama iş kadınına soruluyor.

Kadınların daha üst kademede çalışmaları için algı değişimi gerekiyor mu? Türkiye'de bu algının değişmesi için

son dönemde çok fazla adım atıldı ve sonuç da alındı. Ama algının daha fazla değişmesi gerekiyor. Her şeyden önce iş hayatında kadın ve erkeğin fizyolojik özelliklerinin belirleyici olma özelliklerinin ortadan kalkması gerekiyor. Testosteron salgıladığı için erkeklerin daha iyi karar alamadıklarına ilişkin bir makale okudum. Hayır, kadınları da sinirlendirirseniz benzer tepkiler alırsınız. Bunu kabul ederseniz, kadının özel günlerinde daha başarısız olduğunu da kabul etme yolunda ilerlersiniz. İş hayatında başarının kadın veya erkek olmakla ilgili olmadığı algısının yerleşmesi gerekiyor. Hormonlarla ilgili bir ayrılmaya gidersek yapamayız. Eşit koşullarda yetişmiş kadın ve erkeklerin iş dünyasındaki başarısına odaklanmalıyız. Bunun için de her şeyden önce kadın erkek eşitliğine inanmanız gerekiyor. Yine kitapta İsveçli bir kadın, "Evet bizim ülkemizde de tam olarak eşitlik sağlanmadı, ama bizim farkımız kadın-erkek eşitliğine inanmamız" diyor.

Yönetim kademelerinde kadınların yer alması farklılıklar yaratır mı?

Kadınların yönetim kurullarında daha fazla yer alması gerekiyor. Dünyaya bakış açıları farklı ve bu pek çok şeyi değiştirebilir. Öte yandan, bir şeyi değiştirmesi de gerekmiyor. Bir **yönetim kurulunda kadının** olması bir anlayışı gösteriyor. O şirketin herkese eşit haklar veren ve bu demokratik anlayışı tüm kuruma yayan bir anlayışa sahip olduğuna işaret ediyor. Muhtemelen orada her kademede insanın fikirlerine önem veriliyordur. Bu, onun göstergesi. — Sinan Koparan